

АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ ПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Забезпечення сталих темпів економічного зростання національної економіки великою мірою визначається сталістю розвитку різних складових економічної системи та ефективністю кооперативних взаємозв'язків між ними. У цьому плані міжнародні стандарти статистичного та фінансового обліку надають можливість за єдиною методологією здійснювати аналіз процесів економічного розвитку різних структурних елементів економіки – бюджетної системи, видів економічної діяльності, регіональної економіки. У зв'язку з цим представляє інтерес дослідження процесів промислового розвитку України на основі методології системи національних рахунків (СНР ООН).

Зародження і розвиток національного рахівництва був зумовлений необхідністю квантифікації економіки на певні макроструктурні елементи та зв'язки між ними з метою дослідження процесів відтворення, зокрема утворення системи доходів, і насамперед формування таких показників, як ВВП та ВВП. Система рахунків дозволяє здійснити поділ економіки на інституційні (бюджетні), галузеві та регіональні складові та найбільш узагальнено описати існуючі товарно-фінансові взаємозв'язки між ними, ураховуючи, зокрема, інфляційні процеси. Тому системне дослідження будь-яких складових елементів національної економіки – інституційних, галузевих, регіональних – має включати

вищевказані аспекти, що дозволить відповідним чином відстежувати та впливати на широке коло процесів відтворення.

У зв'язку з вищевикладеним становить інтерес дослідження промислового розвитку в рамках системи національних рахунків. Це дозволить здійснювати порівняльний аналіз процесів галузевого розвитку, керуючись єдиними методологічними принципами оцінки, зокрема здійснювати аналіз розвитку промисловості різних країн. Також національні рахунки надають можливість визначити основні особливості та тенденції розвитку галузі, проаналізувати систему галузевих доходів та пропорцій, що характеризують якісну сторону розвитку галузі.

Протягом останніх років інструментарій національного рахівництва набуває дедалі ширшого використання – від аналізу динаміки та структури макропоказників (таких як ВВП, ВВП, ВДВ тощо) до використання у макроеконометричному моделюванні, у побудові альтернативних систем рахунків, в індикативному плануванні, у ретроспективних дослідженнях та ін. Інструментарій національного рахівництва також є основою для формування національних статистичних баз даних та проведення на цій основі вивчення тенденцій розвитку національної економіки та її складових, здійснення порівняльних соціально-

© Кулик Володимир Васильович – кандидат економічних наук.

Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН України та Міністерства освіти і науки України, Київ.

економічних досліджень¹, служить основою для подальших більш детальних наукових розвідок. У зарубіжних країнах даний інструментарій належить до традиційних і широко застосовується в економіко-статистичних дослідженнях¹. Методологія досліджень на основі національного рахівництва набуває поширення також і на пострадянському просторі [1–3] і є основою проведення окремих спеціалізованих наукових досліджень [4–7].

Дослідженню галузевого розвитку на основі національних рахунків присвячено роботи [4, 8, 9]. Водночас відсутні роботи присвячені дослідженню процесів промислового розвитку України. Незважаючи на схожість галузевих досліджень у рамках системи національних рахунків, дослідження процесів промислового розвитку має свою специфіку.

Це проявляється в тому, що промисловість представлена: 1) групою тісно пов'язаних між собою галузей, які мають вирішальний вплив на соціально-економічний розвиток, темпи зростання; 2) складною номенклатурою товарів і відповідно ринками, розвиток яких потребує детального аналізу та належного регулювання; 3) інституційною структурою – підприємствами, що належать до різних форм власності і діяльність яких потребує кропіткого аналізу та регулюючого державного впливу.

У зв'язку з цим доцільно розглянути розвиток промисловості в

рамках системи національних рахунків та визначити основні тенденції розвитку галузі.

Національні рахунки дозволяють узгоджено досліджувати національну економіку, поділяючи її на тісно пов'язані складові (рис.1): *види економічної діяльності, інституційні сектори, зовнішньоекономічні зв'язки*. Така квантифікація національної економіки також передбачає використання відповідних інструментаріїв національного рахівництва – *таблиці Витрати-Випуск (ТВВ), Рахунків інституційних секторів (PIC), Зовнішнього рахунку (ЗР)* – із відповідною системою показників, що характеризують потоки (*товарів і послуг, капіталів, утворюваних доходів, інших фінансових ресурсів*).

Розглянемо промисловість у рамках цих статистичних інструментаріїв.

Таблиця Витрати-Випуск.

Поділяючи економіку на види економічної діяльності (ВЕД), ТВВ складає інформаційно-аналітичний інструментарій для аналізу різних сторін розвитку економіки², зокрема промисловості як окремого виду економічної діяльності (табл.1). Упровадження класифікатора видів економічної діяльності (КВЕД) дозволяє досліджувати розвиток галузі в розрізі таких структурних складових, як *добувна промисловість, обробна промисловість, виробництво та розподілення електроенергії, газу та води* (відповідно секції С, D, E), а також більш детально у розрізі вказаних секцій.

Частка ВДВ промисловості у структурі ВДВ економіки України у 2000 р. становила 31,42%, у Росії – 32,05% та Білорусі – 31,95%, що вказує на певну

¹ Прикладами таких інформаційних ресурсів є інтернет-сторінка ООН з відповідними базами даних (www.un.org) та європейської економічної комісії (www.unece.org), зокрема TRENDS IN EUROPE AND NORTH AMERICA (The Statistical Yearbook of the Economic Commission for Europe 2003) та ін.

¹ Наприклад, відкриті для доступу інформаційні ресурси Інституту статистики Франції (INSEE).

² Процесів відтворення ВВП у галузевому розрізі, міжгалузевих виробничих зв'язків та пропорцій, структурних зрушень, факторів ціноутворення та ін.

схожість економічної структури цих країн. У Казахстані ж частка промисловості за останні роки подвоїлась (табл.1).

У рамках ТВВ досліджують ланцюжок економічного кругообігу “попит – пропозиція – виробництво – утворення доходів” і таким чином – галузеві процеси відтворення. Для цього

Таблиця 1. ВДВ промисловості Білорусі, Казахстану, Росії, України у структурі ВДВ економіки, %

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Білорусь	30,52	32,83	34,31	33,37	31,86	31,95		
Казахстан	12,91	11,88	17,92	17,83	23,43	25,10		
Росія	29,32	29,65	28,46	29,94	30,81	32,05	29,14	
Україна	34,62	31,05	28,37	29,79	32,75	31,42	30,66	30,73

Джерело: Розраховано на основі [10, 11].

податки на виробництво та імпорт, валовий прибуток та змішаний доход, чисте сальдо товарів і послуг) [8-9]. Слід підкреслити, що навіть у рамках ТВВ рахунки виділяються за кількома принципами поділу (рис.1), що відповідає структурним взаємозв'язкам в економічній системі (табл.2):

власне видами діяльності (окремий вид діяльності, агрегований ВЕД, у тому числі промисловість, економіка в цілому);

етапами відтворення (Рахунки: Товарів і послуг, Виробництва, Утворення доходу) як щодо окремого виду, так і агрегованого, у тому числі промисловості, економіки;

зовнішніми зв'язками (Зовнішній рахунок товарів і послуг) як щодо окремого виду, так і агрегованого, у тому числі промисловості, економіки;

внутрішніми взаємозв'язками (система показників національних рахунків), які характеризують потоки (товарів і послуг, доходів, капіталів) між видами економічної діяльності та інституційними секторами;

інституційним поділом – сукупні доходи та кінцеві витрати Рахунків

щодо кожного ВЕД виділяють систему взаємопов'язаних рахунків, у рамках яких відстежують пропорції відтворення, економічні взаємозв'язки, обчислюють систему доходів (ВВП, валову додану вартість, оплату праці найманих працівників,

інституційних секторів, пов'язані з доходами та витратами ТВВ, а саме різними проявами ВВП у системі соціально-економічного відтворення.

Такий поділ дозволяє досить повно досліджувати окремі сторони відтворення соціально-економічних систем та здійснювати порівняння. Наприклад, ефективність галузевого виробництва вимірюється часткою ВДВ галузі у структурі Випуску галузі (рис.2). Російська промисловість характеризується досить високою часткою ВДВ у структурі Випуску, що пов'язано із переважно сировинним спрямуванням російської економіки та відносно низькими внутрішніми цінами на природні ресурси і особливо на енергоресурси у порівнянні з іншими країнами. Це має позитивний вплив (ефект мультиплікації) на інші галузі російської економіки, забезпечуючи в них також вищий відсоток ВДВ у структурі виробництва, ніж в аналогічних галузях інших країн, а відповідно і вищу частку оплати праці у структурі виробництва.

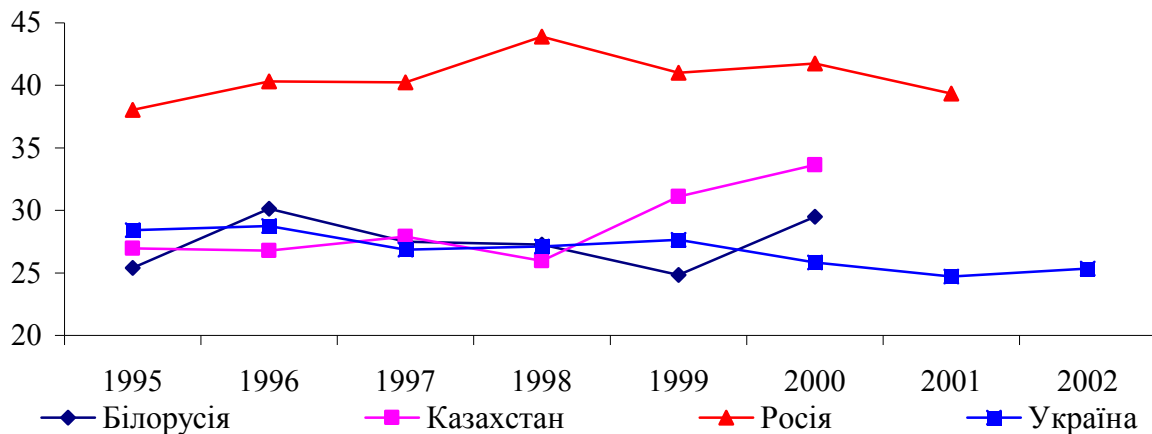

Рис. 2. Валова додана вартість промисловості Білорусії, Казахстану, Росії, України в структурі випуску, %
Джерело: Розраховано на основі [10, 11].

У цілому Проміжне споживання у промисловості вище, ніж в інших галузях, що пов'язано із складним ланцюжком закупівлі товарів і послуг¹, виготовлення та реалізації промислової продукції, і особливо в галузях зі значною часткою наукомісткої продукції обробної промисловості (машинобудування, судно- та літакобудування, приладобудування, складне енергетичне устаткування та інше). Тому для більш глибокого вивчення процесів галузевого відтворення доцільно будувати відповідні системи рахунків для укрупнених галузей промисловості (добувної, обробної, виробництва та розподілення електроенергії, газу та води), а також окремих галузей (і навіть окремих товарів)² з метою саме аналізу та управління системою доходів (ВДВ галузі та її складові, експортно-імпортні доходи та ін.) (табл.3).

¹ Класифікація ВЕД визначає певні ланцюжки взаємозв'язків. Наприклад, щодо промисловості "добувна промисловість" постачає сировину для "обробної промисловості" тощо.

² У цілому детальна розробка та формування ТВВ ґрунтуються на основі міжпродуктових балансів.

Кожен інструментарій національних рахунків має своє функціональне і змістовне призначення. Так, ТВВ складає основу для вивчення міжгалузевих зв'язків (або зв'язків між видами економічної діяльності) на національному та регіональному рівнях у зв'язку саме із дослідженням та управлінням системою доходів. Водночас Рахунки інституційних секторів дозволяють органічно поєднати інші інструментарії національних рахунків (ТВВ, Рахунки Іншого світу) та перейти до вивчення та управління розвитком економіки в розрізі її бюджетної інфраструктури та фінансових взаємозв'язків. У рамках саме цих інструментаріїв, яким на мікрорівні відповідають бюджети, побудовані за принципом відображення "доходів" і "витрат", також можливе дослідження економічної системи і системи її доходів, яка широко відображає всю фінансово-господарську діяльність бюджетної одиниці, включаючи і процеси, пов'язані з виробництвом і розподілом суспільного продукту. Фінансовий стан суб'єктів господарювання галузі також необхідно здійснювати на основі агрегованих галузевих бухгалтерських балансів [14], що дозволить розширити

взаємопов'язаний макро- та мікроаналіз процесів промислового розвитку, визначити ефективність господарювання,

існуючі пропорції розвитку активів та пасивів галузі.

Таблиця 3. Система доходів ВЕД "Промисловості" в структурі відповідних доходів економіки, %

Рахунок	Категорії доходу	2001	2002	2003
Виробництва	ВДВ Промисловості в структурі ВДВ, %	30,66	30,73	31,77
	<i>У т.ч. Добувна (секція С)</i>	4,72	4,98	4,91
	<i>Обробна (секція D)</i>	19,72	20,07	21,57
	<i>Виробництво енергії та розподілення води і газу (секція E)</i>	6,22	5,68	5,29
Утворення доходу	Оплата праці у Промисловості в структурі Оплати праці в економіці, %	34,34	34,00	35,14
	<i>У т.ч. Добувна (секція С)</i>	5,89	6,16	5,93
	<i>Обробна (секція D)</i>	23,61	22,75	24,60
	<i>Виробництво енергії та розподілення води і газу (секція E)</i>	4,84	5,09	4,61
Утворення доходу	Валовий прибуток в Промисловості в структурі Валового прибутку в економіці, %	27,76	27,22	27,82
	<i>У т.ч. Добувна (секція С)</i>	4,57	4,67	4,58
	<i>Обробна (секція D)</i>	15,41	16,14	17,27
	<i>Виробництво енергії та розподілення води і газу (секція E)</i>	7,78	6,41	5,97
Утворення доходу	Інші податки, за виключенням субсидій, пов'язані з виробництвом у Промисловості в структурі відповідного показника в економіці, %	15,15	33,32	45,68
	<i>У т.ч. Добувна (секція С)</i>	-19,84	-21,66	-19,16
	<i>Обробна (секція D)</i>	34,85	52,30	58,37
	<i>Виробництво енергії та розподілення води і газу (секція E)</i>	0,14	2,68	6,47
Зовнішній товарів і послуг	Чистий експорт Промисловості в структурі ВВП економіки, %	-3,91	-2,29	
	<i>У т.ч. Добувна (секція С)</i>	-14,25	-13,25	
	<i>експорт</i>	2,28	2,18	
	<i>імпорт</i>	-16,53	-15,43	
	<i>Обробна (секція D)</i>	10,16	10,79	
	<i>експорт</i>	40,16	39,05	
	<i>імпорт</i>	-30,00	-28,25	
	<i>Виробництво енергії та розподілення води і газу (секція E)</i>	0,18	0,16	
	<i>експорт</i>	0,19	0,17	
	<i>імпорт</i>	-0,01	-0,01	

Джерело: Розраховано на основі [13].

Інституційна структура економіки (сектори) представлена відповідною сис-

темою взаємопов'язаних бюджетів, які досліджують через систему

консолідованих рахунків інституційних секторів. Слід відзначити, що саме в рамках цих рахунків на відміну від ТВВ стає можливим досліджувати увесь спектр вхідних та вихідних товарно-фінансових потоків, потоків капіталів і відповідно всю систему утворюваних доходів. Це правило поширюється і на окремі бюджети суб'єктів господарювання, що надзвичайно важливо для аналізу та регулювання процесів їх відтворення. Тому проведення розумної бюджетної політики в широкому розумінні (у державному і недержавному секторах) складає основу сталого та ефективного функціонування ринкового господарства, де надзвичайно важливе місце відведено принципам самоорганізації, саморозвитку, самоуправління та самофінансування підприємства.

Бюджетну структуру промисловості представляють бюджетні одиниці,

поділені за інституційною (нефінансові корпорації та домашні господарства) та регіональною приналежністю, видами діяльності, формами власності (державна, комунальна, приватна, колективна, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав), розмірами підприємств (великі, середні, малі).

У 2000 р. 94,8% ВДВ промисловості виробляли нефінансові корпорації і лише 5,2% припадало на домашні господарства [11, 506].

Інституційні перетворення, що характеризують перехід до ринкового господарства, здебільшого і розглядають у зв'язку зі зміною форм власності (табл.4) та відповідними змінами, що відбуваються у зміні структури видів економічної діяльності (табл.6), та їх дохідністю (обсяги виробництва, доход від реалізації, фінансовий результат та ін.).

Таблиця 4. Структура підприємств промисловості за формами власності та обсягами промислового виробництва

	Кількість підприємств				Обсяг продукції, %			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
За формами власності	100	100	100	100	100	100	100	100
Державна	3,35	2,89	2,60	2,10	20,9	18,3	16,6	14,5
Комунальна	4,07	4,42	4,85	5,32	2,8	2,2	2,0	1,7
Приватна	22,63	23,59	24,54	25,27	1,5	1,5	1,6	1,8
Колективна	69,48	68,64	67,48	66,76	74,1	77,1	78,7	80,9
Міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав	0,47	0,46	0,52	0,56	0,7	0,9	1,1	1,1

Примітка. Дані наведено по підприємствах-юридичних особах з урахуванням малих підприємств. Джерело: [13, 317].

Розглядаючи промисловість у розрізі видів діяльності, слід підкреслити, що переважна більшість підприємств належить до обробної промисловості (93,13% у 2003 р.), які забезпечували досить високі темпи зростання обсягів виробництва (118,2%), у тому числі й у промисловості в цілому (115,8%) (табл.5).

Протягом останніх років у структурі власності промисловості спостерігаються такі неухильні зміни (табл.4): а) зменшується частка державних підприємств та їх обсягів

виробництва, при тому що питома частка виробництва цих підприємств залишається досить значною; б) зростає частка комунальних, приватних і міжнародних організацій та юридичних

осіб інших держав, при тому що обсяги виробництва комунальних підприємств зменшуються, а інших – зростають, залишаючись у цілому досить незначною; в) зменшується частка

колективних підприємств при зростанні частки обсягів виробництва, яка у 2003 р. уже складала більше 4/5 виробництва продукції в галузі.

Таблиця 5. Структура підприємств промисловості за видами промислової діяльності та темпи зростання обсягів промислового виробництва

	Кількість підприємств			Обсяг продукції, %		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Промисловість у цілому	100	100	100	114,2	107,0	115,8
Добувна	2,23	2,27	2,18	103,3	102,3	105,5
Обробна	94,16	93,58	93,13	117,2	108,9	118,2
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	3,61	4,15	4,69	102,6	101,1	104,7

Джерело: Розраховано на основі [13, 107].

Таблиця 6. Структура витрат на виробництво та витрати на одиницю виробленої продукції (робіт, послуг) за видами промислової діяльності у 2001 та 2003 рр.

	Відсотків до загальних витрат					Витрати на одиницю виробленої продукції, коп./грн.
	матеріальні витрати	амортизація	витрати на оплату праці	відрахування на соціальні заходи	інші операційні витрати	
2001 р.						
Уся промисловість	69,0	5,9	10,3	3,6	11,2	96,9
Добувна промисловість	49,1	9,5	16,3	6,2	18,9	107,2
Обробна промисловість	73,3	4,6	9,1	3,1	9,9	97,2
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	62,5	9,6	11,9	4,2	11,8	87,8
2003 р.						
Уся промисловість	71,7	5,1	10,1	3,6	9,5	96,6
Добувна промисловість	47,8	12,6	18,6	7,7	13,3	98,9
Обробна промисловість	76,0	3,5	8,6	2,9	9,0	96,8
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	60,2	10,1	14,3	5,1	10,3	93,0

Джерело: [13, 110].

Зростання промисловості та економіки загалом, поліпшення якісних показників розвитку тощо значною мірою залежить від ефективності відтворення всіх елементів соціально-економічної системи – усвідомлення та широкого застосування “філософії дохідності” [15, 8]. У зв’язку з цим у

західних країнах розвинулись та набули поширення концепції управлінського обліку, контролінгу та управління витратами, однією з головних задач яких є забезпечення ефективного функціонування підприємства та окремих його організаційних структур шляхом органічного поєднання їх інтересів на

основі системи взаємопов'язаних бюджетів та їх дохідності [16, 20-25]. Цей підхід віднаходить своє застосування і в Україні. Слід відзначити, що ця концепція органічно поєднує всі компоненти ринкового господарства та процеси, що в ньому відбуваються, дозволяючи тим самим наповнити реальним змістом цілі та шляхи соціально-економічного розвитку макрота мікроекономічних систем. Щодо підприємств, зокрема промислових, це проявляється в якісному поліпшенні структури витрат, у систематичній роботі щодо зменшення витрати на одиницю виробленої продукції (табл.6), у зростанні рентабельності виробництва в розрізі окремих бюджетних формувань і видів продукції, в ефективному розподілі прибутків та дивідендній політиці тощо. Бюджет та ефективна бюджетна політика доходів та витрат складають інструментарій та основу успішного підприємництва, основу для кооперативного поєднання окремих суб'єктів господарювання тощо. В економіці промисловості України вагоме місце посідає обробна галузь, яка має вирішальний вплив на формування всієї сукупності бюджетних показників та їх структури (табл.6).

Регіональну структуру промисловості характеризують регіональні рахунки виробництва та відповідна система показників (табл. 7), включаючи ВДВ [17]. Обсяги ВДВ на душу населення регіону та індекси фізичного обсягу ВДВ на душу складають суть якісних показників регіонального розвитку. Звідси впливає важливість оцінки цих показників у регіональному розрізі та в розрізі видів промислової діяльності. Добувна промисловість представлена багатими на природні копалини регіонами – Донецькою, Дніпропетровською, Луганською, Полтавською, Сумською областями, – де здійснюється більше 85,5% випуску та виробляється 85% ВДВ

галузі (2002 р.). Обробна промисловість сконцентрована у Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Луганській, Полтавській областях, м. Києві, де здійснюється більше 60,8% випуску та 59,8% ВДВ галузі (2002 р.). Обробна промисловість посідає вагоме місце в економіці країні, здійснюючи в середньому 38% випуску та виробляючи 19,8% ВДВ (2002 р.). Вид економічної діяльності “Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води” головним чином представляють м. Київ, Донецька, Запорізька, Дніпропетровська та Харківська області, де разом виробляють близько 57,8% випуску та 57,2% ВДВ галузі (2002 р.).

Серед регіонів України слід виділити регіони з високою часткою ВДВ, створеною у промисловому секторі, і низькою. До перших належить Донецька – 51,9% у 2002 р., Дніпропетровська – 49,6, Запорізька – 46,2, Луганська – 49,0 та Полтавська – 47,2% області, а до других – м. Київ – 12,9%, Волинська – 13,0, Закарпатська – 13,9, Чернівецька – 14,0, Кіровоградська – 17,9, Тернопільська – 16,1% області.

У кожному з регіонів України останніми роками спостерігаються стійкі темпи зростання промислового виробництва (табл.7). Ряд регіонів у 2002 р. досягли передкризового рівня промислового виробництва (м. Київ, Севастополь, Запорізька та Одеська області). Відновлення та розширення виробництва сприяють більш високим темпам зростання окремих галузей економіки. Наприклад, у Криму в 2004 р. приріст промислового виробництва склав 28,2%, що у два рази більше, ніж по Україні. Причому лише за 2004 р. частка харчової промисловості у структурі промисловості зросла на 7,3% і склала 42,8% [18].

Висновки

Проведено аналіз сучасного промислового розвитку України на основі системи національних рахунків та

її супутніх систем. Системний аналіз промислового розвитку включає розгляд агрегованої галузі “промисловість”, а також інших галузей, що складають її, у контексті всієї економіки України, у регіональному та інституційному розрізі.

До ключових параметрів галузевого розвитку належить система галузевих доходів (ВДВ, чистий експорт, заробітна плата, валові прибутки), що найбільш узагальнено характеризує процеси

відтворення в галузі, позитивні й негативні зміни в галузевій структурі, зовнішньоекономічні аспекти галузевої рівноваги тощо. Аналіз процесів промислового розвитку також доцільно доповнювати системою натурально-вартісних показників, що дозволяє більш широко відстежувати якісні зміни в галузевій структурі та інфляційні процеси.

Таблиця 7. Регіональні показники розвитку галузі

	Індекси продукції промисловості						Частка ВДВ у структурі випуску, %		Частка галузі в структурі регіону, %
	1990 = 100%			% попереднього року			2001	2002	
	2001	2002	2003	2001	2002	2003			2002
Вся промисловість	66	71	82	114,2	107,0	115,8	24,7	25,3	30,26
АР Крим	48	45	54	109	93	119	25,9	28,1	16,23
Вінницька	61	64	71	109	104	112	27,5	27,5	23,52
Волинська	58	65	79	121	112	122	18,5	18,9	13,01
Дніпропетровська	52	55	60	109	104	110	24,4	25,3	49,61
Донецька	56	58	69	106	104	119	26,5	28,2	51,87
Житомирська	44	46	56	114	104	122	25,1	25,9	21,27
Закарпатська	82	91	131	122	112	144	23,7	24,1	13,92
Запорізька	109	110	133	102	101	121	22,2	22,6	46,22
Івано-Франківська	57	70	90	125	123	128	29,9	30,3	35,59
Київська	68	72	84	110	105	117	24,0	24,6	24,11
Кіровоградська	44	45	56	114	104	124	29,4	29,9	17,95
Луганська	61	64	72	130	104	112	21,4	21,9	49,02
Львівська	45	51	58	143	114	114	22,1	22,5	21,03
Миколаївська	88	90	101	110	103	112	25,8	26,0	30,41
Одеська	104	112	132	130	108	118	22,3	22,8	17,72
Полтавська	53	72	79	133	138	109	23,9	22,9	47,18
Рівненська	55	55	67	110	101	121	28,6	28,5	25,15
Сумська	44	45	53	107	103	117	28,4	29,4	35,49
Тернопільська	59	61	82	119	103	135	24,3	24,6	16,08
Харківська	52	55	61	117	105	111	24,9	25,4	28,35
Херсонська	53	55	64	125	105	116	24,9	25,6	27,41
Хмельницька	60	62	71	111	103	114	24,4	24,9	22,34
Черкаська	61	65	83	112	108	128	20,7	20,9	23,49
Чернівецька	55	57	72	112	103	127	27,2	27,2	14,00
Чернігівська	50	52	58	113	105	110	24,6	25,3	28,26
м. Київ	114	124	142	118	108	114	26,0	25,9	12,89
м. Севастополь	156	166	179	114	106	108	29,0	30,0	15,90

Джерело: [13, 108-109; 17].

Використання методології системи національного рахівництва дозволяє ув'язати всі аспекти системного аналізу промислового розвитку (галузевий, регіональний, інституційний, за етапами відтворення), а також здійснювати міжнародні порівняння, використовуючи власне національні рахунки та таблицю витрати-випуск.

Перехід до міжнародних стандартів статистичної та фінансової звітності дозволяє системно підійти до аналізу та моделювання функціонування різних соціально-економічних систем, керуючись такими властивостями, як цілісність, збалансованість, структурна і дохідна рівновага, що дозволяє підтримувати урівноважене зростання в середньо- та довгостроковій перспективі, визначати та підтримувати якісні пропорції розвитку. Ці положення поширюються практично на всі структурні елементи ринкового господарства – від окремо функціонуючого господарства до більш складних утворень, таких як, наприклад, галузь.

Міжнародні стандарти та класифікації дозволяють системно підійти до квантифікації різних соціально-економічних систем за різними параметрами – за товарами і послугами, експортно-імпортними операціями, системою вхідних та вихідних фінансових потоків тощо. Такий підхід дозволяє органічно поєднати суто теоретичні підходи до аналізу функціонування складних систем із системою статистичної та бухгалтерської звітності, що широко використовуються в аналізі поточної господарської діяльності різних суб'єктів господарювання. Ці твердження також відносяться і до аналізу промислового розвитку.

Для аналізу промислового розвитку доцільно використовувати графо-аналітичні та матричні моделі, які широко застосовуються для системного аналізу процесів розвитку національної економіки і окремих її структурних елементів.

Література

1. Система национальных счетов – инструмент макроэкономического анализа: Учеб.пособие / Ю.Н.Иванова, Л.А.Карасева, С.Е.Казаринова и др; Под ред. Ю.Н.Иванова. – М.: Финстатинформ, 1996. – 285 с.
2. Статистика: национальные счета, показатели и методы анализа: Справ. пособие / Н.П.Дашинская, М.М.Новиков, В.Н.Тамашевич и др.; Под ред. И.Е.Теслюка. – Мн.: БГЭУ, 1995. – 376 с.
3. Национальное счетоводство: Учебник. – 2-е изд. / Под ред. Б.И.Башкатова. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 608 с.
4. Пономаренко А.Н. Ретроспективные национальные счета России: 1961-1990. М.: Финансы и статистика, 2002. – 256 с.
5. Kuboniwa M., Mikheeva N. Social Accounting Matrices for Russia for 1995-2001. Institute of Economic Research, Hitotsubashi Universiti, 2004. (www.econmod.net/ecomod2004.htm).
6. Muradova K., Chepel S., Gulyamov R., Katanova M., Vakhidova L. The Experience of Uzbekistan in Building of Equilibrium Econometric Model for Macroeconomic Analysis and Forecasting (www.econmod.net/ecomod2003.htm).
7. Белоусов А.Р., Абрамова Е.А. Интегрированные матрицы финансовых потоков (методы и инструментальные подходы) // Проблемы прогнозирования. – 1999. – №6. – С.3–94.
8. Бакаєв О.О., Кулик В.В., Славов М.А. Транспортна галузь у системі кругообігу національної економіки // Залізничний транспорт України. – 2002. – №2(29). – С.2–10.
9. Бакаєв О.О., Кулик В.В., Цюпко С.В. Економічний кругообіг доходів в сільському господарстві // Економіка АПК. – 2002. – №6(92). – С.53–62.
10. Национальные счета стран Содружества независимых государств за 1995-2001 гг.: Стат. сб. / Межгосударственный статистический комитет. – М., 2002. – 534 с.
11. Національні рахунки України за 2002 рік: Стат. зб. / Держкомстат України. – Київ, 2004. – 115 с.
12. Таблиця витрати-випуск України за 2002 рік в цінах споживачів: Стат. зб. / Держкомстат України. – Київ, 2004. – 51 с.
13. Статистичний щорічник України за 2003 рік. – К.: Консультант, 2004. – 631 с.
14. Фінанси України за 2003 рік: Стат. зб. / Держкомстат України. – Київ, 2004. – 133 с.

15. Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях / А.М.Карминский, Н.И Оленев, А.Г.Примак, С.Г. Фалько. – 2-е изд. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 256 с.
16. Дайле А. Практика контроллинга. – М.: Финансы и статистика, 2003. –336 с.
17. Валова додана вартість по регіонам України за 2001–2002 роки: Стат. зб. / Держкомстат України. – Київ, 2004. –64 с.
18. ЛІГА Бізнес Інформ – українська Сеть делової інформації (www.liga.net).